

TRGOVSKI

Ljubljana
Licejska knjižnica

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrta leta — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953. 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

Telefon šte. 552

LJUBLJANA, dne 6. oktobra 1923.

Telefon šte. 552

ŠTEV. 118.

Jubilej slovenskega združništva.

V nedeljo dne 7. oktobra proslavlja Zadruga zveza v Celju štiridesetletnico svojega obstoja in delovanja. Pred 55 leti sta brata Vošnjak, uvidevajoč potrebo gospodarske osamosvojitve našega naroda, pričela organizirati po Štajerskem hranilnice in posojilnice v obliki kreditnih zadrug. Iz skromnih začetkov je vzraslo to združništvo do danes v mogočno kreditno organizacijo, ki šteje sedaj nad 400 kreditnih zadrug. Kreditne zadruge igrajo v našem gospodarskem življenju važno vlogo, ker propagirajo med ljudstvom štednjo in nabirajo denar iz vseh slojev ter ga v obliki nizko-obrestnih posojil stavijo interesentom na razpolago pod najugodnejšimi pogoji. Med tem ko so stare »šparkase«, ki so bile osnovane na podlagi hranilničnega regulativa že več desetletij poprej, nudile interesentom samo hipotekarni kredit, je bila najvažnejša naloga kreditnih zadrug, da so gojile kratkoročen osebni kredit.

Naše trgovstvo ima na razvoju in obstoju združnih posojilnic velik interes. Bilo je od prvega početka aktivno udeleženo pri organizaciji in igra še danes povsod v upravi eminentno važno vlogo. Mnogo naših velikih podjetij in tvrdk ima dober del svojega današnjega obsega zahvaliti združnim hranilnicam in posojilnicam, ki so jim nudile denarno pomoč, še predno se je razvilo naše bankarstvo.

Po 90 letih se je poleg kreditnega združništva pričel tudi razvoj ostalih tipov gospodarskih zadrug in razvilo se je lepo število strojnih, živinorejskih, produktivnih, stavbenih, mlekarskih, elektraniških in drugih zadrug, na katerih je naše trgovstvo, posebno po deželi, v veliki meri zainteresirano in soudeleženo. Poleg tega se je razvilo tudi znatno število trgovskih zadrug, ki izvršujejo na združni podlagi kot konzumna društva ter kmetijske zadruge pravzaprav trgovino z mešanim blagom in konkurirajo trgovcem.

Zavlačevanje trgovskih pravn.

Na današnje kritične poslovne razmere v trgovini vpliva zavlačevanje trgovskih pravn in kopičenje trgovskih tožb pri deželni in okrožni sodišči zelo mučno. Tako se nam poroča, da dosega število nerešenih trgovskih sporov pri mariborskem okrožnem sodišču okoli 2000 in tudi ljubljansko deželno sodišče je s podobnimi tožbami popolnoma zabarikadirano. Kljub temu se ničesar ne ukrene, da bi se omogočilo točno poslovanje in redno reševanje tožb brez mnogomesečnih zamud.

Gremij trgovcev v Ljubljani je že preteklo zimo potom trgovske zbornice pokrenil akcijo, da naj bi se z ozirom na vladajoče draginjske razmere in na še vedno rastoče blagovne cene povišalo mejo za kompetenco posameznih sodnih instanc, ker stari predvojni predpisi današnjim razmeram absolutno več ne odgovarjajo. Po predvojnih določbah so okrajna sodišča pristojna za tožbe do 500 goldinarjev in to številko bi bilo treba v onem razmerju, kakor je padla krona in kakor so se dvigale draginjske številke, povišati. Namesto tega pa se danes vsako zadevo, katere vrednost presega 1000 dinarjev, že vodi pred sodnika pri deželnem, odnosno okrož-

združništvo je imelo po vojni prestati težke čase, da sanira izgube, ki so ga doletele vsled preobrata in zloma monarhije. Kljub temu, da mnoga važna združna gospodarska vprašanja še do danes niso rešena, se je združništvo v naši državi hitro praktično orijentiralo in osnovalo že leta 1920 Centralno združno zvezo za celo državo v Beogradu. Letošnja skupščina centralnega združnega saveza se vrši sedaj obenem s proslavo 40-letnice Zdruga zveze v Celju. To je za gospodarske kroge eden izmed najvažnejših kongresov, ki so se vršili tekom letošnjega leta v Sloveniji.

Na kongresu se bo razpravljalo o enotnemu združnemu zakonu za celo državo, s katerim se namerava izenačiti razlike, ki obstojajo dosedaj med pri nas veljavnim bivšim avstrijskim združnim zakonom iz leta 1873 ter hrvaškim in srbskim združnim zakonom. Drugi del razpravnega programa obsega poročilo o stališču združništva napram načrtu novega zakona o direktnih davkih. Mi smo v tem oziru svoje stališče že precizirali in povdarjamo danes, da naj se kreditnemu združništvu nudijo še nadalje vse ugodnosti, ki jih je uživalo že poprej in naj se mu omogoči, da bo vršilo še nadalje v našem narodnem gospodarstvu svoje blagodejno poslovanje. Glede trgovskega združništva pa smo mnenja, da morajo zanj veljati isti zakoni in predpisi, kakor za ostalo trgovino.

V sedanji kreditni krizi vrši naše združništvo za naše gospodarske kroge še posebno važno funkcijo, ker je ostalo zvesto svoji ideji in principom združnega gospodarstva ter ni sledilo oni poli, ki so se razvila na bančnem trgu in katerih posledice vidimo danes pred seboj. Žačo želimo, da se naše kreditno združništvo v podporo našim najširšim gospodarskim krogom razvija in jača, da dovrši pričeto delo naše gospodarske obnove in osvobodjenja.

nem sodišču. Jasno je, da pri teh razmerah tudi še tako pomnožen sodni aparat ne more obvladati položaja, ker se predlagajo deželnemu sodišču zadeve, ki spadajo takorekoč med bagatelno postopanje.

Ministrstvu za pravosodje v Beogradu se je v tej zadevi že davno predložilo z raznih strani več konkretnih predlogov, kako naj bi se sedanjim razmeram primerno povišalo mejo za kompetenco posameznih sodnih instanc, toda ministrstvo za pravosodje najbrž ne pozna resnosti položaja, ker drugače bi pri vseh teh predlogih ne moglo biti tako desinteresirano. Ministrstvo očitno ne ve v kakšne neprilike že prihajajo posamezne tvrdke, katere imajo po več tožb na sodišču, če vsled zavlačevanja sodni sporov ne morejo likvidirati in ne priti do svojega denarja. Tako podjetje je pri današnji stagnaciji imobilizirano in ne more poravnati svojih obveznosti dobaviteljem in tako zastoj na eni strani povzroča najdalekosežnejše posledice na vse strani.

To dejstvo so začele tudi posamezne stranke že izkoriščati na ta način, da kratkoma ostanejo dolžne in se pustijo tožiti, vedoč, da predno pride do rzsodbe in njene

izvršitve, lahko nad pol leta mirno obračunajo z dolžnim zneskom in ga poceni uporabljajo v druge poslovne svrhe. Sodnija namreč priznava po stari mrli črki zakona tožitelju le 6% zamudne obresti, medtem ko bi morala stranka za izposojeni denar banki ali kakemu drugemu denarnemu zavodu plačati najmanj trikrat tako visoke obresti. Žačo postajajo razmere čimdalje tem bolj kritične in je skrajni čas, da se zadeva uredi tako, da se bodo vložene tožbe obravnavale brez mnogomesečnih zamud. Ministrstvo za pravosodje mora nemudoma povišati pristojnost okrajnih sodišč vsaj do vsote 6250 dinarjev, kakor mu je predlagalo predsedstvo našega deželnega sodišča in kompetenca posameznega sodnika pri deželnem sodišču pa se mora povišati do 125.000 dinarjev.

Pričakovali smo, da si bo ministrstvo za pravosodje v zakonu o dvanajstih izposlovalo potrebno zakonito pooblastilo, da uredi za-

devo naredbenim potom, a sedaj vidimo, da se temu perečemu vprašanju zopet ni posvetilo nikake pažnje. Vse urgence trgovske zbornice, kakor tudi intervencija Zveze trgovskih gremijev pri ministru trgovine in industrije dr. Kojiću so ostale doslej brez uspeha in naša vrhovna justična uprava ne stori ničesar, da bi poskrbela za odpomoč, marveč mirno gleda kopičenje nerešenih sodnih aktov. S tem ministrstvo le pospešuje poslovno krizo trgovine in kviri ugled sodstva v poslovnem svetu. Ne poskrbi tudi ne za zboljšanje pravne pomoči pri sodiščih v ostalih pokrajinah naše države, ko se že vse dnevne časopise zastavlja nad grotesknostjo odgovorov, ki jih prejemo naše sodnije od sodnikov iz bivše Srbije na prošnjo naj izvršijo tam rzsodbe kakega tukajšnjega sodišča. Slovenski poslanci bi napravili našim poslovnim krogom veliko uslugo, ako bi spomnili ministra pravosodja nekoliko na te zadeve.

Železnica Ormož — Murska Sobota.

Svoječasno je naš list poročal o političnem obhodu v ljubomerskem okrajnem glavarstvu ležečega dela železnice Ormož — Murska Sobota. Pri dočinem obhodu so stališči interesenti med drugim svoje predloge in želje, posebno glede dovozne ceste za občino Krapje pri kolodvoru v Veržeju in glede novega kolodvora v Ljutomeru. Tudi so se začele ponavljati prižobe radi prepočasnega razlastitvenega postopanja in širiti vesti, da se namerava napraviti čez Muro le provizoričen lesen most, mesto železnega in da proga Ormož — Ljutomer ne bo prvovrstna.

Kakor smo se informirali, je dobila Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani na svojo tozadevno intervencijo od direktcije za gradbo novih železnic v Beogradu, odnosno od Sekcije v Ljutomeru sledeče pojasnilo:

Dovozna cesta občine Krapje pri kolodvoru Veržeju bo izvršena tako, da bo odgovarjala vsem gospodarskim potrebam občine. Rampa pri postaji je sedaj urejena in se lahko

vrši preko nje redni promet. Kar se tiče novo projektiranega kolodvora v Ljutomeru, bo o tem odločilo ministrstvo saobračaja. Komisija za preценitev eksproprijiranih zemljišč v ljubomerskem okraju je imela pričeti z delom že trinajstega avgusta. Razlastitev zemljišč na celi progji mora biti končana do 15. oktobra t. l. Most čez Muro bo iz železa in je naročen na račun reparacij. Le začasno, dokler ta mostni material ne dospe, se bo montirala provizorna Roß-Wagnerjeva konstrukcija. Ker se na progji Murska Sobota — Ormož pričakuje le malo prometa (dva vlaka dnevno), se bode gradila progja po odloku zastopnikov zagrebške direktcije s tračnicami po 24 — 25 kg s pripadajočimi pragji 2.50 in 2.20 m. Spodnji ustroj proge bo izvršen za prvovrstno, zgornji pa provizorično za drugovrstno progjo.

Kakor zvemo, je ljubljanska zbornica ponovno intervenirala pri pokrajinski upravi, da se razpis političnega obhoda ostalih delov proge pospeši.

Posvetovanje predstavnikov slov. gospodarskih krogov glede ureditve plačila terjatev in dolgov med našimi in avstrijskimi državljani.

V petek, dne 28. septembra t. l. se je vršilo na poziv trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani posvetovanje, katerega so se udeležili zastopniki bančnih zavodov, hranilništva, združništva, industrije, trgovine itd. Povod posvetovanju je dal predlog g. prof. dr. Lapajnefa, ki meri na to, da si zasigura država za primer, da ostane v veljavi v konvenciji z Avstrijo določeni ključ, s posebnim zakonom primerna sredstva za odškodovanje upnikov. Zakon naj bi nalagal dolžnikom dolžnost, da plačajo razliko med ključem in nominalom svojih dolgov v jugoslovanskih kronah v poseben fond, ki se porabi za odškodovanje upnikov, ki bodo prejeli iz Avstrije manj nego polni nominalne svojih terjatev. Po daljši debati, katere so se udeležili med drugimi gg. dr. Hacin, dr. Windischer, dr. Pavlin, dr. Basaj, dr. Črne in Štupica, se je na predlog g. dr. Windischerja odposlalo na merodajna mesta in narodnim poslancem sledečo spomenico:

Spričo dejstva, da se je naši skupščini v kratkem pečati s konvencijami, katere je naša vlada sklenila dne 24. februarja 1923 z avstrijsko vlado, smatrajo predstavniki gospodarskih korporacij, zbrani na posvetovanju v Trgovski in obrtniški zbornici za Slovenijo dne 28. septembra 1923 v Ljubljani, glede vprašanj, tičočih se plačila medsebojnih starokronskih dolgov, za potrebno sklicevali se na svoje spomenice, predložene raznim ministrstvom z dne 13. januarja 1923, 8. februarja 1923 in z dne 10. marca 1923 oziroma brzojav z dne 22. februarja 1923 ter še enkrat s povdankom naglašati, da pomenja v konvenciji ustanovljeni ključ, po kojem je plačati in dobiti za 100 starih kron 8 dinarjev na obeh straneh, nepopravljivo trajno škodo za naše gospodarstvo, katero treba preprečiti. Predstavniki gospodarskih krogov vstrajajo slejkoprej na stališču, da smatrajo za edino pravilni ključ, oni po kojem bi se plačalo za 100 starih kron 25 dinarjev. Predstavniki gospodarskih krogov nadalje povdarjajo, da je država

TONEJC & ROZMAN, MARIBOR.

Tomaževa žlindra, kalijeva sol, kajnit, koks za kovače ter livarne, bencin in ameriški petrolej vedno v zalogi.

Čilski soliter,
žveplo in modra galica.

Telefon 436.

Telefon 436.

TOVARNA KANDITOV FR. ROZMAN

Maribor, Aleksandrova c. 57

priloga

VSE VRSTE KANDITOV (BONBONOV)
po najnižjih tovarniških cenah.

ZAHTEVAJTE CENIK!

Veletrgovina A. Šarabon

v Ljubljani
priporoča

špecerijsko blago
raznovrstno žganje,
moko
in deželne pridelke,
raznovrstno
rudniško vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z elek-
tričnim obratom.

Ceniki na razpolago.

NA VELIKO IN MALO!

Priporočamo: galanterijo, nogavice,
potrebščine za čevljarje, sedlarje,
rinčice, podloge (belgier), nadalje
potrebščine za krojače in šivilje,
gumbe, sukanec, vezenino, svilo,
tehnične decimalne in balančne naj-
ceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

AVTO

bencin, pnevmatika olje, mast, vsa
popravila in vožnja. Le prvovrstno
blago in delo po solidnih cenah nudi
Jugo-Avto, d. z o. z. v Ljubljani.

ANTOMOBILE
TOVORNE
OSEBNE
RABLJENE
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ-KRED-8.

Gradbeno podjetje
Ing. Dukič in drug
= Ljubljana =
Bohoričeva ulica 24

Najcenejša manufaktura

pri

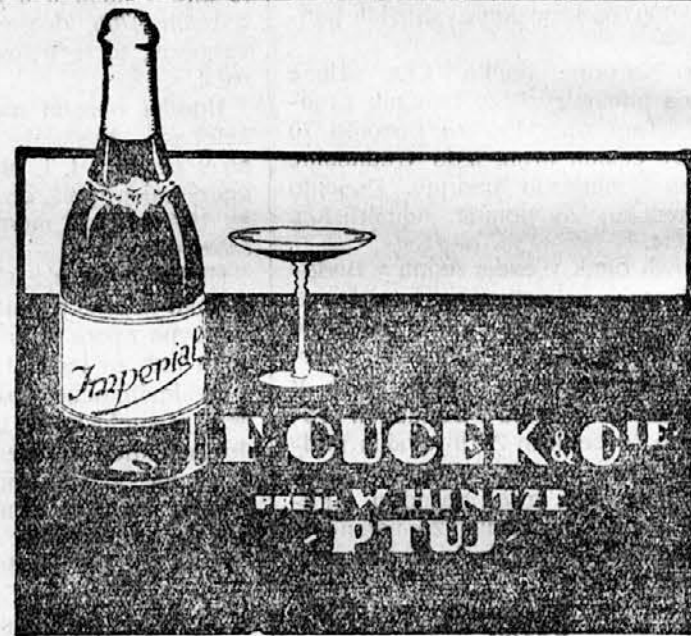
I. Trpin, Maribor.
Glavni trg števil. 17

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.
Najboljši šivalni stroji v vseh opre-
mah Gritzner, Kaiser, Adler za rod-
binsko in obrtno rabo, istočasno igle,
olje ter vse posamezne dele za vse
sisteme. Na veliko in malo!

Razširjajte „TRGOVSKI LIST“!

TELEFON 268
USTANOVLJENO LETA 1906

IDEAL

Najpopolnejši stroji.
Vsak kupec najboljša
referenca. — Tudi na
obroke dobavi tvrdka

Ljubljana
Gradišče št. 10

THE REX CO.

ERIKA

Zagreb
Duga ulica 32

KAMENIT

TOVARNA UMETNEGA
ŠKRILJA IN
ELEKTRARNA
DRUŽBA
Z.O.Z.

LAŠKO

Slovenija

Ustanovljeno leta 1910.

Dolgoletna garancija za dobro
kakovost.

Cenejše kakor ilovna opeka.

Kamenit sestoji iz azbesta (ka-
men) in portland-cementa, vsled
tega je streha vedno močnejša
in ne zahteva nobenega popra-
vila.

Dolžnost vsakega posestnika strehe
je, da si naroči večno trpežno in
ognja varno streho iz

KAMENITA = ETERNITA.

Otvoritev stare trgovine z usnjem!

Čast mi je naznaniti, da je mnogoletna stara
trgovina z usnjem

K. Seunig v Ljubljani
v Prešernovi ulici št. 14

zopet otvorjena. — Na podlagi 12letne prakse,
ko sem vodila trgovino svojega soproga, bom
skušala sl. občinstvo zadovoljiti z vsem, v mojo
stroko spadajočim blagom, kakor tudi z vsemi
čevljarškimi potrebščinami. — Cenjene gg. od-
jemalce pa prosim istega zaupanja, ki so ga iz-
kazovali mojemu blagopokojnemu soprogu.

Jelka Seunig.

DOBRO BLAGO!

NIZKE CENE!

Vljudno naznanjam, da se je moja tvrdka

J. MAČEK

največja zaloga oblek za gospode in otroke

preselila

na Aleksandrovi cesti iz hiše št. 3 v hišo
št. 12 (poslopje Pokojninskega zavoda)

in se priporočam cenjenim odjemalcem in slavnemu občinstvu za nadaljno naklonjenost z zadržilom najsolidnejše postrežbe.

Naznanilo o preselitvi

